

ŠIBENSKI GLASNIK

List za vijesti, vojne naredbe i općinske naputke

Cijena Kuna 2.—

Izlazi utorkom, četvrtkom i subotom

Lit. 1—

Osujećeni sovjetski pokušaji prodora Osvojeno britansko uporište u Dodekanezima otok Leros

Daljni gubitci neprijateljskog brodogovlja

Iz glavnog stana Vodje Reicha,
13. studenoga 1943.

Vrhovno zapovjedništvo oružanih snaga javlja:

Na Krimu sjeveroistočno od Kerča ponovljene i od oklopnika potpomognute prednje navale sovjeta ostale su bez uspjeha. Na prostoru Perekopa raspršena su dva neprijateljska bataljona, koja su navaljivala na naše položaje, a zapadno od grada uništena su također jučer prijevoz nadopuna i pojačanja u neprijateljsko zemljište južno od Kerča i pri tome uništile 4 sovjetska broda krkata hranom. Obalne bitnice gada- le su s uspjehom prijevozne lađe i pri tome postigle jedan puni pogodak na brod, koji je odmah potonuo. Pogodci su postignuti i na obalna skladišta materijala i streljiva.

Na fronti Dnjepra sjeverno od Krivog Roga kod Kremenčuga i sjeverozapadno od Čerkasija došlo je do živahnih mjesnih borbi. U prostoru kod Kijeva nakon krvave borbe i teških neprijateljskih navala sukobili su se jugoistočno od grada naši istureni odredi, te su u protunapadaju osvojili nekoliko važnih postava. Premoćne neprijateljske snage navaljivale su na Žitomir gdje je došlo do teških borbi. Također sjeverozapadno od Kijeva vodile su se teške borbe.

U srednjem prostoru bojišta ponovili su sovjeti sjeverozapadno od Černigova svoje jake napadaje oklopnim kolima potpomognuti zrakoplovima. Napadaji su također ponovljeni na fronti sjeverno od Gomela i sjeverozapadno od Smolenska. Svi pokušaji prodora neprijatelja u naše postave bili su spriječeni u žestokim borbama uz izvanredne gubitke za neprijatelja. Pri tome je, uz već objavljene gubitke u izvješću od 11. i 12. studenoga, ponovno bilo uništeno 55 sovjetskih bornih kola. Kod Nevela neprijatelj je jučer ponovno pokušao uzaludno proširiti svoj prostor prodora. Nekim protunapadajima bili su odbijeni istureni neprijateljski odjeli.

U južnoj Italiji nastavio je neprijatelj svoje uzaludne napadaje protiv naših visinskih postava. Došlo je do žestokih borba za vrijeme kojih je neprijatelj uspio zauzeti nekoliko visinskih položaja s obje strane Senke kod Mignana. Snažnim protunapadajem naših četa ponovno su vraćeni osvojeni vrhunci, a neprijatelj je bačen natrag u svoje položaje.

Kod ponovnih napadaja protiv lakih neprijateljskih pomorskih snaga na istoku Sredozemnog mora naše zračno oružje postiglo je podpun uspjeh protiv ondje sakupljenih 5 neprijateljskih jedinica, koje su teško oštećene, te se mogu smatrati izgubljenima. Daljnim uspijelim zračnim napadajima na uporišta na otoku Lerosu, stvorena je odluka za definitivni napad na otok, pa se u rane jutarnje sate 12 studenoga, u zajedničkom djelovanjem sa borbenim i transportnim četama ratne mornarice i zračnoga oružja, te lovcima i padobrancima, naše čete iskrcāše na otok.

Prema vijestima naših izvidnica izvršile su, prema jučerašnjem ratnom izvješću, naše zračne skupine napadaje protiv neprijateljske brodogovlja na Sjevernoj Afričkoj obali. Tom prilikom potopljena su 23 neprijateljska prevozna broda sa otprilike 150.000 brt. Daljni brodovi tako teško su oštećeni, da se mogu smatrati izgubljenima. Neprijateljski zračni napadaji nad zapadnim područjem Reicha ostali su bez znatnijeg uspjeha. Nanešene su samo neznatne štete.

Izvanredna vijest

Iz glavnog stana Vodje Reicha,
17 studenoga 1943.

Vrhovno zapovjedništvo oružanih snaga javlja:

Nakon četiridnevne žilave borbe njemačke su čete pod vodstvom generala Millera osvojile englesko uporište Leros u Dodekanezima usprkos premoćnijih snaga neprijatelja. U ovim borbama zaplijenjeno je mnogo teškog i lakog oružja. Potopljeno je 9 razarača,

2 podmornice, 4 trgovačka broda, jedna topnjača i više manjih prijevoznih brodova. Zatim se predalo našim četama 200 engleskih časnika i 3.500 engleskih vojnika, te 350 časnika Badoglieve klike i 5.000 njegovih vojnika.

Najnovije vijesti

Djelatnost čišćenja Dalmatinskog područja od odmetničkih bandi. Hrvatske i njemačke oružane snage poduzele su velike akcije čišćenja područja Dalmatinske Hrvatske od odmetničkih bandi. U toku je čišćenje područja u pravcu od Omiša preko Šplita, te su već dosegnuta i očišćena mjesta Dugi Rat, Duće, Krug, Željević, Jesenice, Krilo, Postrana, područje Kotara Splita, zatim Kaštela, Trogir i Sibenska Rogoznica. Daljne akcije su u toku. U ovim akcijama sudjeluje i dobrovoljna divizija Kozaka.

Partizani totalno uništeni na Pelješcu. U nedjelju je potpuno završen pothvat čišćenja na poluotoku Pelješcu, kojeg su predvele hrvatske i njemačke oružane snage protiv odmetničkih bandi. Poluotok se sada nalazi u potpunoj vlasti hrvatskih i njemačkih četa. Narod se vraća svom redovitom životu. Mir i red je uspostavljen.

Poraz partizana kod Vrlike. Hrvatske i njemačke oružane snage vrše čišćenje područja Dinare od partizanskih bandi. Područje Vrlike već je potpuno očišćeno. U ovim borbama poginulo je mnogo partizana, dok je veliki broj pao u zarobljeništvo. Hrvatskim i njemačkim oružanim snagama palo je u ruke mnoštvo ratnog tvoriva.

Poraz anglo-amerikanaca kod salamonskih otoka. Agencija Domej javlja: da su japanske pomorske i zračne snage u blizini Salamonskih otoka u vremenu od 27 listopada do 17 studenoga potopile 87 brodova, te oštetile daljnih 32 broda, a oborile 514 zrakoplova, dok su u borbi izgubile 2 razarača, a 2 vlastita krstaša su teže oštećena. U svim borbama nije se vratilo 118 vlastitih zrakoplova.

Prve žrtve anglo-američkog terorističkog napadaja

Predpostavimo da se mi ovog časa nalazimo daleko od Šibenika i da preko razglasne Radio postaje Donau slušamo sljedeće: dne 16 XI 1943. 27 anglo-američkih bombardera u niskom letu bacili su bombe na jedan dio Šibenika na kojem se ne nalazi nijedan vojni objekat. Bombe su pale na stambene zgrade i na radničke kuće. Pogodena je i Bolnica. Ima dosta mrtvih i ranjenih. Napadaj je izvršen po danu tako, da je svaka zabuna isključena.

Kad bi smo mi, velimo, negdje ovo slušali, neki od nas bi probliedili, pomislivši na svoje drage, a mnogi opet, budimo iskreni, pomakli bi kazaliku na aparatu, da ne slušaju tako glupu promičbu, jer — uvjereni, da angloamerički piloti, ti zračni vitežovi, donosioci keksa i cigareta, a da o čaju i maslacu i ne govorimo — nikad nijesu bacili svoje bombe, nego samo na vojne objekte, i to PIKIRAJUĆI, pa bi zato neki od nas mirno nastavili slušati dijelove koje sifontije i ne slušali, da ipak neko od naših leži iznakažen poruševinama svoje kuće... Tek sada, dok gledamo mrtve i ranjene naše sugrađane, osjećamo tragičnu istinitost onih njemačkih izvještaja o rušenju radničkih četvrti, bolnica, crkava i škola od strane anglo-američkih pilota. Svak se od nas danas pita, gledajući ciljeve izvršenog napadaja: „Zašto su ovo napravili?“ Odgovor na ovo pitanje dao je jedan naš građanin: „Zašto što je svaki vojnik i svaki građanin napadnutog mjesta za angloamerikance vojni objekt“.

Ovom prigodom slobodni smo postaviti jednu skromnu opasku na adresu „druga“ Tita kudikamo bi veću uslugu on napravio svojim sumišljenicima, da je mjesto poklonstvenog pozdrava gospodinu Montgemeryu, poslao poruku, da je ovaj narod i previše trpio.....

Ali šta možemo, kad je priroda ljudska takova, da od „druga“ svak želi doći do gospodina.

KRATKE VIJESTI

Iz oslobođenog Splita. Na prvom vrhu Marjana, na Maloj vidilici, postavljeno je koplje, na kojemu je izvješena velika hrvatska zastava, koja se lijepo vidi s obale i sa svih strana Splita, te s mora. — Veliki župan Luetić u sporazumu s ministrom drom Bulatom odobrio je da se kao prvu komoć postradalima i bezpo-

slenim pomorcima podieli 100.000 Kuna. Ovaj iznos odmah je izplaćen tajniku stručnog saveza hrvatskih pomoraca, pa će biti podijeljen najpotrebnijima, a napose onima, koji su stradali od Talijana. — Ministar za oslobođene krajeve dr. Edo Bulat imenovao je dra Stjepana Spalatina povjerenikom hrvatske čitaonice u Splitu, koji imade dužnost, da odmah preuzme prostorije čitaonice i da nastoji da se čim prije hrvatska čitaonica otvori. — Za vrijeme tuđinske vlasti u Splitu bila je razpuštena i splitska Trgovacka komora. Sada su naše vlasti odredile, da se u toj ustanovi nastavi radom. Povjerenikom je imenovan Ante Verša. Radom je također započeo i Obrtnički zbor u Splitu. — Pod vodstvom župnika iz Mravinaca, mjestno je izaslanstvo posjetilo ministra za oslobođene krajeve dra Edu Bulata. Izaslanici su izložili i mjestne prilike, kao i rad partizana radi kojih je ovo hrvatsko selo, kuje je uvijek bilo nacionalno, moralo stradati. Ministar dr. Bulat je obećao, da će pomoći čim prije da se popravne štete, koje je tamošnje rodoljubno pučanstvo pretrpilo.

Narodni novac u oslobođenim krajevima. Na pripojenim područjima, koja su dosad bila pod talijanskom okupacijom, postat će hrvatska Kuna jedinim platežnim sredstvom. Zamjena će se vršiti u odnosu od dvie Kune za jednu talijansku liru. Poglavnikovom odredbom međutim ministar državne riznice propisao je u ime izvanredne državne pomoći izplatu 100-postotnog tečajnog dodatka pri izmjeni lira u Kune, tako da će stanovništvo oslobođenih krajeva za jednu talijansku liru zapravo dobiti četiri Kune.

Izjava američkih Hrvata. Predstavnici izseljenih Hrvata sastali su se u Buenos Airesu na XII. Saboru, kao najvišem predstavničkom tielu Hrvata obiju Amerik, te su tom prilikom objavili izjavu, kojom izražavaju svoju podpunu vjernost Poglavniku Nezavisne Države Hrvatske, kao i svoju protivnost svima onima, koji idu za tim, da okrnje suverena prava hrvatskog naroda na podpunu nezavisnost. Istodobno osuđuju američki Hrvati sve one, koji surađuju s Londonom i Moskvom.

Evropa koja stvara. U novoj auli berlinskog sveučilišta održano je zasjedanje radne Evrope uz sudjelovanje predstavnika 21 naroda. Zasjedanje inozemnih, njemačkih i župskih dužnostnika Njemačke frotne rada za vezu bila je plamena manifestacija socijalističke solidarnosti europskih naroda, koji surađuju s Njemačkom. Glavar ureda za radni napor kod Njemačke fronte rada, Mende, podnio je izvještaj o brizi za strane radnike, koji su smješteni u 22.000 logora, a sto-

ji im na raspolaganje 21 tjedni list na stranim jezicima u ukupnoj nakladi od 750.000 primjeraka, zatim knjige, gramofonske ploče, glazbala, krugovalnici i poštanski uređaji, sve u dovoljnoj mjeri, kako bi izpunili svoje slobodno vrijeme i dalje se obrazovali. Župski vođa Sauckel govorio je o značenju Njemačke fronte rada za pobjedu nove i bolje Europe. Poviest će jednom morati priznati, koliko je silan napor i uspjeh u petoj godini rata bio milijune stranaca uredno i uspješno zaposliti, dovoljno ih prehranjivati, brinuti se za njih u duhovnom i prosvjetnom pogledu i zabavno im urediti njihovo slobodno vrijeme. Postrojnik Reicha dr. Ley pošao je u svom govoru s neprijateljske tvrdnje, da je Njemačka sebi sa stranim radnicima unijela u zemlju trojanskog konja. U stvari može svatko tko je živio u Njemačkoj, potvrditi, da postoji najbolje sporazumjevanje sa strancima. Tvorničke zajednice bile su kadre primiti u svoj okvir milijune stranih radnih snaga, a da time nisu izazvale nikakvu političku ili radničku napetost, te, su ih izpravno zaposlile. Ley je izjavio, da je uvjeren u to, da su postali prijateljima Njemačke milijuni onih, koji su u Njemačku došli bez ikakvog zanimanja za tu zemlju. Njemačka je započela socijalističko razdoblje i želi socializmu prokročiti put.

Filipini na putu slobode i napretka. Predsjednik Republike Filipina Jose Laurel primio je u predsjedničkoj palači prisegu članova Filipinske vlade pod vodstvom ministra vanjskih poslova Recta. Nakon svečane prisege vlade dao je ministar vanjskih poslova Recta izjavu predstavnicima novinstva, izlažući vanjsku politiku Filipina. Rekao je: „Vlada republike uložiti će sve svoje snage da očuva čast i slobodu filipinskog naroda. Gajiti će prijateljske osjećaje prema svim narodima, koji poštivaju naše vrhovništvo i našu nacionalnu cjelovitost, a osobito tjesne odnose prijateljstva podržavati će vlada prema narodima područja zajedničkih probitaka Velike Istočne Azije, čiji je član također i Republika Filipini“.

Gladujuća Indija. Kako „United Press“ javlja iz New Delhija, umire 130.000 Indijaca na ulicama u mjestima Bengalije. Isti dojavnik ured kaže, da službene britanske brojke „ne odgovaraju stvarnosti“. Ministar za Indiju Amery izjavio je, da u Bengaliji od gladi umire samo tisuću osoba tjedno. U stvari, naglašuje „United Press“, ovaj je broj veći samo u gradu Kalkuti. U pokrajini može se tjedno računati s 9000 osoba, koje umiru od gladi. Jedan član bengalske zakonodavne skupštine nazvao je Kalkutu „gradom mrtvih“.

Pomoć postradalim od bombardiranja

Povodom teške nesreće koja je usljed bombardiranja neprijateljskih avijona zadesila gradske predjele Baldekin, uvalu Dobrik i Šipad, gdje je što srušeno, a što teško oštećeno preko 40 stojnih kuća i drugih zgrada, Veliki Župan Župe Bribir-Sidraga gosp. Vatavek stavio je Občini na raspolaganje 1 milijun Kuna kao prvu hitnu pomoć, da se pomogne unesrećenima, u prvom redu onima koji su ostali bez krova nad glavom. Ujedno su odmah jučer poduzete hitne mjere da se oštećene zgrade poprave, ili iole osposobe za stanovanje. Usljed same te nesreće, a i straha, mnoštvo je građana sa tih predjela doselilo u unutrašnjost grada i preko jučerašnjeg dana vidili smo seobu ovih naših sugrađana u grad sa onim najnužnijim što su mogli sa sobom ponijeti. Mnogi su od njih izgubili svoje mile i drage, izgubili ono malo pokućstva, pa je povorka ovih naših sirotana razdirala srca ostalih građana, radi sudbine koju su doživjeli, a koja je mogla svakoga od nas da zadesi.

No ta sućut građanstva mora da bude i duboka, da se u gradu očuti solidarnost prema unesrećenima, da im se dolazi u svemu u susret i da ih se pomaže. Mnogima je u nesreći uništeno ne samo pokućstvo, nego i ona mala zaliha hrane koju su imali, pa su ostali bez igdje iče-

IZ PROMIČBENOG UREDA

U znak žalosti za unesrećenim našim sugrađanima Razglasna Postaja Šibenik obustavila je svoj rad dne 17. tek. mjes.

Englezi potapljaju Badoglieve pristaše

Kako DNB doznaje, deset britanskih bombaša napalo je nekih 25 morskih milja od otoka Krete jedan njemački brod, dok je u noći plovio u jednu luku na grčkom kopnu. Brod je potonuo. Na njemu je bilo preko 2.300 vojnika Badoglieve klike, među njima 150 časnika. Uspjelo je spasiti samo 400 ljudi, tako da je blizu 2.000 poginulo. Te velike ljudske žrtve mogu se prije svega svesti na to, što su se u zoru britanski bombaši ponovno pojavili na mjestu, gdje je brod potonuo, kako bi ometali spasavanje koje su u međuvremenu započele njemačke pomorske pomoćne snage. Bombe su pale usred preživjelih, koji su se borili s vodom. Osim toga Britanci su zrakoplovnim oružjem otvorili vatru na brodolomce, tako da je daleko najveći dio pri tom našao smrt. Pogoden zgoditcima bombi, potonuo je i jedan njemački pomoćni hidroavion, koji je sudje-

sa. Te osobe neka se odmah obrate na Gradsku aprovizaciju da im se u ovo najteže doba pomogne, a preporučamo i ostalom građanstvu, da svak u svom djelokrugu pomogne, jer će im svaka i najmanja pomoć dobro doći. Ono pravo milosrđe bi se moralo u ovom času da pokaže u svom pravom svijetlu, jer ako u ovom slučaju ne pomognemo, ne zaslužujemo nikakovi ljudski obzir.

Svi inženjeri, tehničari i građevni poduzetnici sastali su se jučer na poziv Velikog Župana i Načelnika grada da vijećaju o najhitnijem popravku oštećenih kuća. Oni će uz pomoć stručnog i manualnog radništva dati se odmah po planu na posao, a dužnost je svakoga da u radu, koji će biti radništvu plaćen, priskoči u pomoć i kad bude pozvan da se odmah stavi na raspoloženje. Teška deviza: „Danas meni, sutra tebi“, mora da nas sve bez razlike ujedini i da svi vršimo sa najboljom voljom i predanošću ovu samaritansku, kršćansku, a i najsvetiju građansku dužnost! Neka se Šibenik u ovoj velikoj nesreći pokaže na najvećoj visini, neka zasljeđujući svoj dobar glas kojeg je uvijek uživao kao grad, koji je ujedinjen znao stvarati čudesa, počam od divne Katedrale, pa kroz povijest, gdje su se i kad su se god od njega tražile žrtve, samoprijegor i samozataja!

lovao u spasavanju. Osim toga oštećeno je više vozila za spasavanje, koja su nosila vidljive znakove svoje službe.

Prema stanju činjenica bilo je Britancima poznato, da se na brodu nalaze zatočene Badoglieve čete, dakle „saveznici“. To je u razdoblju od mjesec dana drugi slučaj, što Britanci otvaraju vatru i ubijaju brodolomce na Egejskom moru. Prvi slučaj dogodio se polovinom prošlog mjeseca, kada su britanski krstaši i razarači topništvom srednjeg kalibra otvorili paljbu na njemačke brodolomce.

Ogromni gubitci Sovjeta

Agencija DNB doznaje, da je među potpuno uništenim sovjetskim jedinicama početkom listopada bila i 17. gardijska streljačka divizija. Prema izvještaju sovjetskog nadporučnika Andreja Ušakova obje pukovnije, koje su još preostale od ove divizije raspolažu sa svega 300 ljudi. Svi ostali ili su mrtvi ili teško ranjeni. I 234. sovjetska streljačka divizija pretrpjela je tako teške gubitke, da više nije kadra nastaviti borbu izgubivši 90 posto svoga sastava. Ustrajne krute borbe i neprestani teški gubitci sovjeta stajali su crvenu vojsku samo u posljednja četiri mjeseca 2.500.000 što mrtvih što ranjenih

Tisak: Pučka Tiskara - Šibenik